

YAVUZNAME

İlgisizliğin
Acı Sonucu

ALİ METİN YAVUZ
(Gümrük-Tekel Bakanlığı E. Müsteşar Yrd.)

"Siyasetle ilgilenmeyen aydınları bekleyen sonuç, Cahiller tarafından yönetilmeye razı olmaktır."

PLATON

(Eflatun)

Yaz mevsimi münasebetiyle Çeşme'de bulunduğumdan uzunca bir aradan sonra açabildiğim elektronik posta kutumda gördüğüm yukarıdaki mesajı okuyunca, hasil olan düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum

2400 yıl önce yaşamış olan büyük filazof Eflatun'un yukarıdaki sözüne, AKP'nin iktidara geldiği son beş yıldan beri hak veriyordum ki 22 Temmuz seçiminden sonra ortaya çıkan berbat sonucu görünce artık iyice bu söze (lütfen tabirimi mazur görün) kafayı takmış durumdayım.

Filazofun 24 asır önce ifade ettiği gibi gerçekten de "siyasetle ilgilenmeyen aydınlar, cahiller tarafından yönetilmeye müstahak" olup ben bunun en bariz örneklerinden birini teşkil ediyorum. Ş ö y l e k i :

1975-1978 yılları arasında İzmir Gümrükleri Başmüdürlüğü yaptığım sırada merhum Necdet CALP'de İzmir Valisi idi. Vilayet Konağının uzunca süren onarımı sırasında Valilik, Borsa'nın karşısındaki bir iş hanında (oldukça kötü şartlarda) faaliyet gösteriyordu. Ben ise, 1976 yılı sonlarında taşındığım Alsancak limanında yeni inşa ettirdiğimiz 6 katlı modern ve konforlu binada çalışıyordum. (Daha sonra Bayındırlık Yapı İşleri Genel Müdürü olan İzmir Bölge Müdürü Sayın Omer SAYAR'ın ifadesine göre yeni Gümrük binası; famerit merdivenleri, fasarit boyaları, ahşap kaplama doğramaları ve panjurlarıyla o güne kadar İzmir'de yapılan en modern ve kaliteli bina idi.

Esasen, daha sonra İzmir Yeşilyurt Devlet Hastanesi, Ankara Adalet Sarayı, GAP'ta Derivasyon tünelleri ve sulama kanalları gibi büyük işler alan Müteahhit (merhum) Ömer BALABAN; kendisinin ilk kamu inşaatı olması dolayısıyla Gümrük binasının yapımında olağanüstü özen ve titizlik göstermişti.)

Yeni binaya taşındıktan kısa bir süre sonra Vali Bey, "hayırlı olsun"

ziyaretine geldiğinde binamıza ve özellikle benim oturduğum 4 üncü kattaki denize nazır (kaptan köşkünü andıran) makam odama hayran oldu. Sonraları da sık sık gelerek her seferinde uzun uzun oturdu , hatta bir kısım resmi işlerini talimatla benim odamda görmeye başladı ve zaman zaman :

"burası çok güzel, ben burada Başmüdürlük yapayım, sen git Valilik Makamında otur" diye takılırdı. Böylece aramızda çok büyük bir yakınlaşma ve dostluk oluşmuştu...

Rahmetli Necdet Ağabeyin Ecevit'in Başbakanlık Müsteşarı olarak Ankara'ya gidişinden dört ay sonra ben de Gümrükler Genel Müdürü olarak (nisan/1977'de) Ankara'ya gidince yakınlığımız ve dostluğumuz orada da sürdü.

Hatta öyle ki: 1981 yılında dört yıllığına Brüksel'deki Ortak Pazar nezdinde Gümrük Müşavirliğine atanma kararnamem (15 günde Dışişleri Bakanlığında Başbakanlığa aktarıldığı halde) Başbakanlıkda -bu işlere bakan karşıt görüşteki bir Müsteşar Yardımcısının olumsuz tutumundan dolayı- tam altı ay bekletildikten sonra iade edilmesi münasebetiyle kendisini her ziyaretimde (telefon bağlantılarını ve randevusuz ziyaretleri kestirerek) saatlerce sohbet etmeyi ve dertleşmeyi sürdürürdü.

Zaten çok ağır olan iş yükünün altında ezilmekten yükselmeye başlayan tansiyonum bu atamanın gerçekleşmemesi yüzünden daha da artarak (19/13 - 20/14 rakamlarıyla sürekli bir hal alınca) Bakanlığımız Doktorunun bana (daha sonra da Müsteşara ve Bakana) önerisiyle Müsteşar Yardımcılığından Başmüşavirlik kadrosuna geçip öğrenciliğimde yaptığım hizmetleri de ekleterek (1982 yılı ekim ayında henüz 43 yaşımıdayken) emekli olup vedaya gittiğimde Necdet Ağabey bana (daha önceleri yaptığı imalı konuşmaları bırakarak açık açık): "Siyaset açılınca parti kuracağını ve kurucular listesinde benim de mutlaka yer almam gerektiğini" söyleyip buna hazır olmamı sıkı sıkı tembihledi.

Ben; "moralimin bozuk olduğunu, kendimi çok yorgun ve tükenmiş hissettiğimi ve aslında politikadan ve özellikle POLİTİKACILARDAN NEFRET ETTİĞİMİ" söyleyerek beni mazur görmesini rica ettiysem de kendisi: "Belli ki şimdi çok yorgunsun. Hele sen İzmir'e git, yerleş, dinlen, zamanı gelince ben seni ararım" dedi.

Yazımı çok uzattığının farkındayım ama -izninizle- sırası gelmişken politikacılardan neden nefret ettiğimi de anlatmam gerekir:

Gümrükler Genel Müdürlüğünden Müsteşar Yardımcılığına atanmam sırasında Bakanlığın Personel hizmetlerinin bana verileceği

kesinleşince Bakana (Tuncay MATARACI); "bu görevi ancak Personel Yönetmeliği çıkarılması şartıyla kabul edebileceğimi" söylediğimde Bakan: "tamam kardeşim, hazırla getir, çıkaralım" dedi. Bir ekip tarafından zaten hazırlanmakta olan Yönetmeliğe son şeklini vererek Bakana arz ettik ve hemen Resmi Gazetede yayınlanmasını sağladık. Böylece Gümrük ve Tekel Bakanlığı tarihinde ilk defa olarak personelin ataması, yer değiştirmesi, yükselmesi, ödüllendirilmesi ve cezalandırılması yönetmelikle hükme bağlanıyordu ve ben -bu yönetmeliği hazırlayıp çıkartan kişi olarak- bu hükümleri harfiyen uygulamak durumundaydım.

Hal böyle iken; milletvekilleri (ki bazen bir personel için üç milletvekinin birden geldiği oluyordu) çoğu zaman randevusuz ve hatta kapıdaki sekretere bile haber verme tenezzülünde bulunmaksızın çat kapı odama dalıyorlar, yer göstermeye vakit bulamadan baş köşeye kuruyorlar, biraz gecikince hala çay-kahve söylemediğimi hatırlatarak (ya da o sırada bir vesileyle odaya giren odacıya-sekretere talimat vererek) siparişlerini söyledikten sonra ilgili personel hakkında isteklerini sıralıyorlar.

Ben; Yönetmelik hükümlerini detaylıca anlattıktan sonra notumu alıp gereğini -Yönetmelik hükümleri çerçevesinde- yaparak sonuçtan kendilerine bilgi vereceğimi söylüyorum. Sayın(!) milletvekili bununla yetinmeyerek (belli ki odamda kalma süresini mümkün olduğu kadar uzatmak amacıyla) personelin gizli dosyasını getirtip birlikte incelememizi öneriyor. Dosyalama sisteminin bozuk olduğunu, istenilen dosyanın 15-20 dakikadan önce gelmesinin mümkün olmadığını söylediğim halde -ısrar edilince çaresiz- dosyayı istetiyorum. Gerçekten de dosyanın gelişi bazen yarım saati buluyor, birlikte bakıyoruz. Milletvekilinin personel hakkında anlattıklarının çoğu dosyadaki bilgilerle -ve dolayısıyla Yönetmelik hükümleriyle- bağdaşmıyor. Yani milletvekilinin bana önceden not ettirdiği bilgilerin çoğu yanlış ve eksik.

Bu durumda milletvekilinin bana: "kusura bakmayın, demekki bana yanlış bilgi vermişler, sizi de meşgul ettim" deyip ayrılması gerekmez mi? Nerede? Bunları söylemesi şöyle dursun: "evet personelin durumu yönetmeliğe uymuyor ama bu adam bizden, bunu mutlaka yapmalıyız" diye ısrar ediyor. Ben: "baştan dediğim gibi Yönetmeliğe aykırı hiçbir işlem yapamayacağımı" söylediğimde bu sefer: "siz bu dosyayı Sayın Bakana çıkarın, ben kendileriyle görüşüp yaptırırım" diye öneriyor. Ben son olarak kararlı bir tavırla: "Yönetmeliğe uymayan dosyayı benim Bakana arz etmem -maalesef- mümkün değil. Siz Bakana gidersiniz. Bakan dosyayı direkt olarak Personel Dairesinden istetip (hatta dosyayı incelemeye gerek görmeksizin) talimatla gereğini emreder" deyip konuyu kapatıyorum...

Buna benzer olay, hemen hemen her gün ve hatta aynı günde birkaç kez tekrarlandığında, insanda sinir ve tahammül kalmıyor. Nitekim, böyle iyice bunaldığım bir gün Müsteşara giderek: "Efendim, ben bu saygısız ve pervasız milletvekillerinden bıktım. Bir gün bunlardan birini tekme-tokat odamdan kovarsam söylemedi demeyin" deyince -Allah razı olsun- Teoman Beyin sekreterlere talimat verip bana gelen milletvekillerini kendisine yönlendirmesiyle epeyce rahatladım ama politikacılardan nefretim iliklerime işledi...

**

1983 yılı başlarında Necdet Ağabey telefon ederek Halkçı Partinin kuruluşunda bulunmak üzere Ankara'ya çağırırdı ama ben hala kendime gelememiştim. Bunu ve daha başka mazeretleri ileri sürerek kaytardım, ısrar etmedi. Parti kurulup seçim hazırlıkları başlayınca tekrar arayarak (İzmir ikinci bölgeden birinci sırada aday göstereceğini) söyleyip yine çağırırdı. Bu sefer kalkıp gittim ve kendisine: "kendimi hala çok yorgun ve bitkin hissettiğimi, İzmir'e yerleştikten sonra henüz küçük(5 ve 11 yaşlarında) olan çocuklarımla Ankara'ya dönmemin çok zor olacağını, çocukları İzmir'de bırakıp ben yalnız gidersem zaten kötü olan sağlığım bakımından problem olacağını, esasen politikaya karşı en ufak bir hevesim olmadığını, kendimi bu yeni göreve hazır hissetmediğimi, bu bakımdan beni bağıışlamasını" rica ettim ve hemen arkasından da: "Bana gösterdiğiniz itimat ve teveccühe çok teşekkür ederim. Bu bakımdan size minnettarım. Sizin bu cömert teveccühünüze icabet edemediğim için çok üzgünüm. Ama: ahlakı, karakteri, kabiliyetleri, müktesebatı bakımından benden üstün olup politikaya hevesli size tavsiye edebileceğim çok yakın bir arkadaşım var. O da benim gibi Müfettişlik, Başmüdürlük ve Müsteşar Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Uygun görürseniz onu sizinle tanıştırayım. Benim yerime gönül rahatlığıyla onu koyabilirsiniz" dedim ama -nedense- Rahmetli bu önerime sıcak bakmadı.(1983 seçimlerinde Halkçı Parti İzmir ikinci bölgeden üç milletvekili çıkardı).

Rahmetli Necdet CALP'le dostluğumuz sonuna kadar devam etti.Bayramlarda gönderdiğim tebriklere -rahatsızlığı nedeniyle- cevap yazamadığında mutlaka telefon eder, zor anlaşılır bir şekilde konuşmaya çalışırdı. Mükemmel bir insandı. Nur içinde yatsın. Ben onun bu kadar cömert yakınlığına ve yaklaşımına karşılık veremediğim için hep üzüldüm.

Beş sene önce AKP iktidara gelince üzüntüm artmıştı. 22 Temmuzdan sonra üzüntüm katmerlendi, doruğa ulaştı...

Kimbilir, benim gibi eline fırsat geçtiği halde siyasetle ilgilenmeyip cahiller tarafından yönetilmeye razı olmak durumunda kalan kaç kişi var? Ne yazık ki, biz buna müstehakız...